

Być ubogim w duchu

Cele katechetyczne – wymagania ogólne:

- odkrywanie wartości egzystencjalnej *Ośmiu błogostawieństw* na przykładzie bycia ubogim w duchu;
- dokonywanie hierarchizacji w zakresie dóbr materialnych i duchowych w świetle nauki Jezusa.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe. Uczeń:

- przytacza treść *Ośmiu błogostawieństw* i omawia własnymi słowami, co znaczy „być ubogim w duchu”;
- na podstawie dotychczasowej wiedzy i doświadczeń wyjaśnia, jakie znaczenie mają dobra materialne w życiu człowieka i podaje przykłady właściwego stosunku do nich;
- odwołując się do wiadomości z lekcji, potrafi uzasadnić, iż dobra duchowe są większą wartością niż materialne;
- korzystając z dostępnych źródeł informacji, wylicza świeckie i kościelne inicjatywy na rzecz zarządzania potrzebom ubogich.

Pojęcia, postaci:

ubóstwo, bogactwo, głód, chrzest, powołanie do świętości.

Wartości:

szacunek dla ludzi ubogich, właściwy stosunek do dóbr materialnych, zarządzanie potrzebom ubogich, chrzest, wdzięczność za wiarę i chrzest.

propozycja realizacji

1. Nauczyciel zadaje pytanie: Kiedy człowiek staje się chrześcijaninem? Uczniowie odpowiadają. Odpowiedzi zapisywane są na tablicy (np. kiedy się ochrzci, kiedy żyje sakramentami, kiedy żyje Ewangelią, kiedy czyni dobro itp.). Po krótkiej wymianie myśli nauczyciel rysuje na tablicy schemat:

chrzest ← chrześcijanin → nauczanie Pana Jezusa
 bierzmowanie ← życie sakramentami ← → życie Ewangelią → *Osiem błogosławieństw*
 Eucharystia ← wiara → *Przykazanie miłości*
 → naśladowanie Pana Jezusa

Uczniowie przerysowują schemat do zeszytu.

2. Nauczyciel dyktuje notatkę:
Życie chrześcijanina wynika z wiary w Jezusa Chrystusa, który jest zbawicielem człowieka. O byciu chrześcijaninem świadczy życie sakramentalne i postępowanie zgodnie z nauką zawartą w Ewangeli i głoszoną przez Kościół.
3. Dyskusja: Kiedy został ustanowiony sakrament chrztu? Przez kogo? (W razie skojarzeń uczniów z Janem Chrzcicielem nauczyciel naprowadza ich na właściwą odpowiedź). Czym jest sakrament w ogólności? Co jest skutkiem przyjętego przez nas chrztu?
4. Zapis w zeszycie definicji chrztu i jego skutków metodą słoneczka:
Sakrament jest widzialnym znakiem niewidzialnej łaski Bożej.
 Uczniowie przerysowują schemat do zeszytu:

5. Nauczyciel wyjaśnia różnicę między chrztem, którego udzielał Jan Chrzciciel (był to chrzest nawrócenia i pokuty, który nie miał skutków sakramentalnych) i sakramentem chrztu.

Chrystus, przyjmując chrzest Janowy, zgadza się na pokutowanie za całą ludzkość. Zbawienie i odkupienie dokonało się przez śmierć i zmartwychwstanie Jezusa. Sakrament chrztu w imię Trójcy Świętej jest uczestnictwem w zbawieniu dokonanym przez Chrystusa i jego skutki wynikają właśnie z tej ofiary, która dokonała się na krzyżu.

Chrystus ustanawia chrzest po swoim zmartwychwstaniu jako znak zbawienia, daje nakaz misyjny apostołom: „Idźcie i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony”.

6. Zapis w zeszycie:

Sakrament chrztu jako znak zbawienia zostaje ustanowiony przez Jezusa Chrystusa po zmartwychwstaniu. „Idźcie i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Kto uwierzy i przyjmie chrzest, będzie zbawiony”.

Sakramentu może udzielić kapłan, diakon, a w razie niebezpieczeństwa śmierci osoba świecka przez wypowiedzenie formuły sakramentalnej z jednoczesnym trzykrotnym polaniem głowy lub trzykrotnym zanurzeniem całego ciała człowieka w wodzie.

„N (imię) ja ciebie chrzczę w imię Ojca (polanie głowy) i Syna (polanie głowy) i Ducha świętego (polanie głowy). Wypowiedzenie tej formuły i zachowanie gestów świadczy o ważności sakramentu.

7. Uczniowie czytają fragment tekstu z podręcznika o sakramencie chrztu, s. 35–36 i uzupełniają notatkę:

Do sakramentu chrztu używa się wody, która jest znakiem źródła życia i obmycia z grzechów.

Nauczyciel wyjaśnia na podstawie powyższego tekstu, że do zbawienia potrzebny jest chrzest i wiara – wiara jest życiem Ewangelią, *Przykazaniem miłości* oraz tym, co stanowi podstawę szczęścia – *Ośmioma błogosławieństwami*.

8. Uczniowie wspólnie odpowiadają na pytania: Co jest największym szczęściem człowieka? Co znaczą słowa: ubóstwo, ubogi i biedny? Jakie dzisiaj mogą być formy ubóstwa?

Krótki wykład ma na celu omówienie 1. błogosławieństwa, czyli „Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie”.

9. Nauczyciel pisze na tablicy wyraz *szczęście* i metodą słoneczka zapisuje odpowiedzi uczniów. Co według nich daje człowiekowi szczęście, np. pieniądze, dom,

samochód, rodzina itp. Razem z uczniami dochodzi do wniosku, że są rzeczy materialne i duchowe. Zarówno pierwsze, jak i drugie mogą dać człowiekowi szczęście.

10. Odczytanie tekstu z podręcznika, s. 33 (*Opinie*). Nauczyciel mówi o ubóstwie niezawinionym, relacji ludzi ubogich do biednych i do bogatych, stawia pytania o sens życia i źródło szczęścia. Podsumowując, stwierdza, iż człowiek nie może być szczęśliwy, jeżeli nie doświadcza w swoim życiu miłości. Ubóstwo czy bogactwo jest w tym względzie rzeczą wtórną.

11. Zapis notatki:

Bogactwo nie stoi w sprzeczności z pierwszym błogosławieństwem, o ile nie zajmuje miejsca Boga. Człowiek bogaty może dzięki temu, co posiada, czynić wiele dobra, dzieląc się z innymi, jeśli wie, że wszystko jest darem Bożym.

Dla chrześcijanina największym i najcenniejszym dobrem jest zbawienie, czyli życie wieczne w jedności z Bogiem. Można być bogatym i właściwie nie mieć nic wartościowego i można być biednym, który ma największy skarb, czyli miłość.

Błogosławieni ubodzy w duchu to ci, którzy całą nadzieję złożyli w Bogu, którzy wszystko mają u Boga i wiedzą, że wszystko Bogu zawdzięczają.

inna propozycja pracy na lekcji

Jednostkę można rozpocząć od analizy zamieszczonego w podręczniku fragmentu Listu do Filipian. W ramach tej analizy uczniowie mieliby odpowiedzieć na pytanie, kim są ludzie, których „bogiem jest brzuch”. Dyskusję należy poprowadzić w taki sposób, aby wskazać, co stanowi problem – stosunek do bogactwa, a nie sama zamożność. Tak tłumaczy to cytowany w podręczniku fragment Listu św. Jakuba. Ta dyskusja byłaby nawiązaniem do lekcji 8 i 31. Dodatkowy wątek, ważny do zrozumienia nauki katolickiej o własności, wprowadza konstytucja soborowa *Gaudium et spes*, w której wspólne przeznaczenie dóbr jest połączone z respektowaniem prawa własności. Jednakże dyskusji nie może zdominować problem własności (jak to ma miejsce w jednostce 31). Tutaj trzeba zrobić krok dalej i ukazać wartość bogactwa ducha. Stąd jest już łatwe przejście do ukazania we właściwej perspektywie wartości chrztu, niedocenianego często przez chrześcijan.

Podręcznik rozpoczyna jednostkę od dwóch listów: jeden dotyczy bezrobocia, drugi – braku miłości w domach ludzi bogatych. Teksty biblijne krytykują materializm. Nauczanie Kościoła widoczne jest w tekstach, które mówią o wspólnym przeznaczeniu dóbr materialnych i o skandalu ubóstwa dotyczącego milionów

ludzi na świecie. Następnie podręcznik przypomina informacje na temat chrztu oraz cytuje świadectwo św. Jana Pawła II (Wadowice, 1991 r.), w którym papież wyraża wdzięczność za dar chrztu. Wiersz Lłakowiczówny może stanowić punkt wyjścia do przypomnienia uczniom starotestamentalnych zapowiedzi o sakramencie chrztu.

Modlitwa: *Chwała Ojcu...*

praca domowa Zadanie 1, s. 37.

Korelacja z innymi przedmiotami:

- ✓ język polski – poetyckie nawiązania do starotestamentalnej symboliki chrzcielnej (woda, potop, krzak gorejący, przejście przez Morze Czerwone);
- ✓ wychowanie do życia w rodzinie – wartość uroczystości chrzcielnej dla rodziny, wdzięczność za chrzest;
- ✓ wiedza o społeczeństwie – wychowanie do aktywnego udziału w życiu gospodarczym;
- ✓ godziny do dyspozycji wychowawcy – uczenie się postawy wdzięczności.